Rétorika

Skratka: *1ISMKm/RETOR/22*

Akademický rok: 2026/2027
Semester: zimný
Štatút predmetu: povinne voliteľný
Počet kreditov: 3
Druh vzdelávacej činnosti: prednáška, seminár
Rozsah vzdelávacej činnosti: 1/2 hod. týždenne
Forma ukončenia: priebežné hodnotenie
Vyučujúci – Mgr. Lenka Regrutová, PhD.
Kontakt: lenka.regrutova@unipo.sk

Program prednášok a seminárnych stretnutí:
Znaky a funkcia rečníckeho štýlu.
Komunikačná sféra rečníckeho štýlu.
Žánre rečníckeho štýlu.
Uplatnenie rečníckeho štýlu v súťažnej debate formátu „Karl Popper“.
Explikácia a diferenciácia pojmov diskusia a debata.
Debatné formáty.
Vhodné a nevhodné kreovanie tézy.
Tvorba argumentu (tvrdenie, vysvetlenie, dôkaz, dopad).
Rozdiel medzi argumentom a názorom. Komponovanie argumentačnej reči a štruktúrovanie refutácie podľa formátu „Karl Popper“.
Typy refutácie (odstránenie, zmiernenie, prevrátenie).
Krížové výsluchy (význam, funkcia, tvorba).
Pravidlá a priebeh súťažnej debaty formátu „Karl Popper“.
Argumentačné chyby.
Logické chyby späté s kauzálnymi mechanizmami.
Argumentačné chyby späté s irelevantnou argumentáciou.
Etika debatovania.
Rečnícka presvedčivosť.
Práca so zdrojmi a citačné pravidlá.
Osobnosť rečníka.
Práca s prozodickými vlastnosťami reči.
Neverbálna komunikácia (mimika, gestika, posturika. „Body language“ ako spôsob manipulácie s poslucháčom.
Improvizovaná debata.

1. Debata ako forma diskusie a jej prínos (nielen) pre študentov masmediálnych štúdií.
2. Argument ako základná jednotka reči debatérov a jeho stavba.
3. Refutácia ako predpoklad realizácie debaty a jej štruktúra.
4. Základné refutačné metódy: odstránenie, zmiernenie, prevrátenie.
5. Argumentačný chyby viažuce sa na (ne)logické uvažovanie debatéra.
6. Argumentačné chyby viažuce sa na irelevantnosť argumentov.
7. Pravidlá debaty Karla Poppera I.
8. Pravidlá debaty Karla Poppera II.
9. Verbálna a neverbálna komunikácia počas debaty.
10. Improvizovaná debata.
11. Pripravovaná debata I.

12. Pripravovaná debata II.
13. Záver semestra, zhodnotenie práce na hodinách.

Podmienky absolvovania hodnotenia:
Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu: - 3 kredity (záťaž študenta 75 hodín) - výučba predmetu: 13 týždňov 1 prednáška/1 seminár: 19,5 hod. - samostatná práca – príprava na seminár: 35,5 hod. - samostatné štúdium odbornej literatúry: 20 hod. Získanie kreditov je podmienené aktívnou účasťou na seminároch a pravidelnými rétorickými výstupmi.
- pravidelná, aktívna účasť na seminároch (vyžadujúca si individuálnu domácu prípravu), úspešné absolvovanie záverečnej súťažnej debaty, povolené sú 2 ospravedlnené absencie (v prípade viacerých absencií študent vypracuje náhradnú prácu po dohode s vyučujúcou).

Záverečné hodnotenie: *Na získanie hodnotenia A musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer čiastkových hodnotení a aktívnej účasti na seminároch.*

Odporúčaná literatúra:
ARISTOTELES, 2010. Rétorika. 3. vyd. Praha: Rezek.
BILINSKI, W., 2011. Velká kniha rétoriky. Praha: Grada Publishing.
FINDRA, J., 1989. Stavba a prednes rečníckeho prejavu. Martin: Osveta.
HEINRICHS, J., 2009. Rétorika pro každého. Brno: CPRESS.
HIERFOLD, E., 2005. Rétorika a prezentace. Praha: Grada.
HOLMAN, J., 1983. Moderní rétorika. Praha: SPN.
KOHOUT, J., 1995. Rétorika. Umìní mluvit s lidmi. Praha: Management Press.
KRAUS, J., 2004. Rétorika a řečová kultura. Praha: Univerzita Karlova – Nakladatelství Karolinum.
KRAUS, J., 2011. Člověk mluvící. Praha: Leda.
MEDLÍKOVÁ, O., 2010. Presvědčivá prezentace – špičkové rady, tipy a příklady. Praha: Grada Publishing.
MISTRÍK, J. a O. ŠKVARENINOVÁ, 1992. Štylistika a rétorika. Bratislava: Právnická fakulta Univerzity Komenského.
MISTRÍK, J., 1994. Rečnícke umenie. Bratislava: Interlingua.
MISTRÍK, J., 1987. Rétorika. 3. vyd. Bratislava: SPN.
NEMČOK, M. a kol., 2014. Debatná príručka pre stredoškolské kluby. Slovenská debatná asociácia. Dostupné na: https://www.sda.sk/wpcontent/uploads/2021/09/debatna_prirucka.pdf.
PEASE, A. a B. PEASE, 2011. Řeč těla. Praha: Portál.
PECH, J., 2014. Řeč těla a umění komunikace, Praha: NS Svoboda.
SLANČOVÁ, D., 2001. Základy praktickej rétoriky. Prešov: Náuka.
SLANČOVÁ, D., 1994. Praktická štylistika (štylistická príručka). Prešov: Slovacontact.
ŠKVARENINOVÁ, O., 1995. Rečová komunikácia. Bratislava: SPN.
ŠPAČKOVÁ, A., 2009. Moderní rétorika – jak mluvit k druhým lidem, aby nám naslouchali a rozuměli. Praha: Grada Publishing.